

Donderdag 8 mei 2003

Eerste bijeenkomst projectdeelnemers en -organisatoren tijdens een diner in Restaurant Carels in Amsterdam. Simon van den Berg, Cecile Brommer, Mercita Coronel, Maaïke van Geijn, Özkan Gölpinar, Eve Hopkins, Bart Krieger, Katrien Otten, Saron Petronilia, Anna Rottier, Laurien Saraber, Sonja van der Valk.

Dinsdag 13 mei 2003

Anna Rottier en Derk Walters wonen een debat bij tussen Stefan Hulman en Hannah Belliot:

- **Stefan Hulman** (wethouder cultuur Rotterdam): 'Het gaat er niet om of mensen talent hebben.' (gevraagd naar het verschil tussen professionele en amateurkunst)
- **Hannah Belliot** (wethouder cultuur Amsterdam): 'Als het publiek het wil, moeten de professionele en de amateurkunst op dezelfde podia terechtkomen.'

Donderdag 15 mei 2003

Eerste redactievergadering.

Maandag 19 mei 2003

Projectdeelnemers stellen de reader *Een nieuwe generatie cultuurjournalisten* samen.

Donderdag 22 mei t/m zaterdag 24 mei 2003

Workshop van kunstcritica Anna Tilroe. Kennismaking en theorie van kunstcritiek, bezoek aan Worldwide Video Festival en tentoonstelling Marina Abramovic, en schrijven van een recensie.

- **Anna Tilroe** hanteert tien geboden. Een criticus moet:
  - 1/ kunnen kijken
  - 2/ kunnen schrijven en de ambitie hebben dat goed te doen
  - 3/ empathisch zijn
  - 4/ helderheid en precisie nastreven, in de tekst maar ook bij de feiten
  - 5/ autonoom zijn zowel ten opzichte van het kunstwerk (nieuwsgierig en onbevooroordeeld zijn) als van het vakgebied, het publiek en het medium waarvoor hij schrijft.
  - 6/ een brede culturele en artistieke belangstelling hebben
  - 7/ ruime kennis van vakgebied en discours hebben
  - 8/ een persoonlijke visie ontwikkelen (context geven) en bereid zijn daar geruime tijd voor uit te trekken (continuïteit)
  - 9/ respect tonen voor makers en betrokkenen
  - 10/ oordeel beargumenteren

Maandag 26 mei 2003

Tweede redactievergadering.

Woensdag 4 juni 2003

Derk Walters dineert met Def P:

- **Def P** (Nederlandstalige rapper): 'Ik wil helemaal niet in het Concertgebouw optreden, ik sta liever in een leuke zaal.'

Donderdag 5 juni 2003

Workshop taalwetenschapper Agnes Verbiest over uitsluitingsmechanismen en derde redactievergadering.

- **Agnes Verbiest**: 'Wie zich ooit heeft afgevraagd van wie die ogen zijn die de hoogte van *ooghoogte* bepalen, of van wie de huid is die de kleur van *huidkleurig* bepaalt, die zal ook niet meer klakkeloos schrijven: "Is het niet de droom van ieder menselijk wezen om een vrouw te betoveren, een meesterwerk schrijven..."'

Zaterdag 7 juni 2003

Bezoek aan de voorstelling *Água* van Pina Bausch/Tanztheater Wuppertal met alle projectdeelnemers en -organisatoren.

Donderdag 12 juni 2003

Lunchgesprek met kunstredacteurs, recensenten en freelance journalisten:

- **Xavia Nabibaks** (cultuurredacteur Contrast): 'Je moet zowel specialisten als leken naar specialistische voorstellingen sturen.'
- **Pieter van Os** (kunstredacteur De Groene Amsterdammer): 'Je ziet niks als je niks weet.'
- **Bob Witman** (kunstredacteur de Volkskrant): 'Het netwerk van de Volkskrant is klassiek: het bestaat uit witte mensen van 30 tot 35 en is dus incompleet.'
- **Brian Elstak** (medeoprichter en recensent www.mixin.nl): 'We bespreken, egoïstisch, wat we tof vinden en wat niet zo bekend is. ISH hoeft nu niet meer, maar dan wel DOX of Likeminds.'
- **Marijn van der Jagt** (journalist Vrij Nederland, voorheen de Volkskrant): 'Toneel vond ik het mooiste wat er was. Na een paar redactievergaderingen waarbij stapels voorstellingen als onkruid werden weggeselecteerd, had ik mijn liefde voor theater bijna verloren. Ik kies nu zelf waarover ik schrijf en heb dat oude gevoel weer terug.'
- **Bart Deuss** (jeugdtheaterrecensent de Volkskrant): 'Je moet oppassen voor routine, ook na vijf voorstellingen moet je nog steeds open blijven staan voor een groep.'
- **Simon van den Berg** (oprichter en redacteur www.moose.nl): 'De kranten hebben op de kunstpagina bijna tachtig procent overlap. Dat betekent dat de selectiecriteria overeenkomen.'

Cecile Brommer en Derk Walters dineren met Hans Beerekamp:

- **Hans Beerekamp** (televisiecriticus NRC Handelsblad): 'Specifiek aan het recenseren van kunst is het meenemen van de eigen ervaring.'

Maandag 16 juni 2003

Vierde redactievergadering en experiment Maya van der Eerden in het kader van een onderzoeksopdracht van Theater Instituut Nederland en Bureau Beeldvorming en Diversiteit van de Publieke Omroep.

- **Maya van der Eerden** (wetenschapper): 'We ontwikkelen een instrument om mogelijke persoonlijke voorkeuren van individuele beoordelaars in het selectie- en beoordelingsproces van kunst te kunnen meten. Omdat kunstbeoordeling in zekere mate vergelijkbaar is met sollicitatieprocedures volgen we voor dit onderzoek een methode die gebruikt wordt in de economische wereld. Jullie hebben de schone rol van pilotgroep.'

Mercita Coronel interviewt Vincent Henar:

- **Vincent Henar** (orkestleider Fra Fra Sound): 'De media lijken Fra Fra Sound na 25 jaar nog steeds als een incident te beschouwen. Als zwarte muziek zich niet ontwikkelt op een manier die te consumeren is voor een *white middle class* krijgt ze geen toegang tot de gevestigde orde en blijft het undergroundmuziek.'

Dinsdag 17 juni 2003

Laurien Saraber interviewt Kalpana Raghuraman:

- **Kalpana Raghuraman** (danseres en choreografe Indiase dans): 'Terwijl er in India helemaal geen conflict of hiërarchie bestaat tussen verhalende en abstracte dans, is in het westen het idee toch dat je je nog niet helemaal ontplooid hebt als kunstenaar als je je voornamelijk met verhalende dans bezighoudt.'

Donderdag 19 juni 2003

Eerste evaluatie van project en lunchgesprek met Ivo van Hove:

- **Ivo van Hove** (festivalleider Holland Festival en directeur Toneelgroep Amsterdam): 'De term 'onpure kunst' heb ik bewust gebruikt in Nederland om me af te zetten tegen het calvinisme.'

Laurien Saraber interviewt Honey Eavis. Mercita Coronel interviewt Vanessa Becks en Rashid Novaire:

- **Honey Eavis** (danseres en actrice bij Don't Hit Mama): 'Toeschouwers van onze voorstellingen voelen zich soms buitengesloten als ze door een ander referentiekader bijvoorbeeld de grapjes niet snappen. Nita Liem, onze artistiek leider, houdt van chaos op het toneel dus je kan als kijker niet alles volgen. Dat voelt voor sommigen ook bedreigend.'
- **Rashid Novaire** (schrijver): 'Als een kunstenaar in de ontwikkelingsfase zit, kun je het werk als precair bestempelen.'
- **Vanessa Becks** (theatermaker en schrijver): 'De bewering dat Westerse culturen meer gericht op het woord zijn dan Afrikaanse, die muzikaal gericht zouden zijn, vind ik onzin. Muzikaliteit heeft juist met taal te maken, dat kun je bijvoorbeeld ook aan de voorstellingen van Ivo van Hove zien.'

Maandag 23 juni 2003

Mercita Coronel interviewt Jörgen Tjon A Fong:

- **Jörgen Tjon A Fong** (theatermaker en acteur): 'Als ik in een voorstelling citeer uit de populaire cultuur wil dat niet meteen zeggen dat ik commercieel theater maak of dat de voorstelling oppervlakkig is.'

Donderdag 26 juni 2003

Vijfde redactievergadering en lunchgesprek met kunstenaars:

- **Sanne van Rijn** (theatermaker): 'Mijn voorstellingen zijn geen cryptogrammen waarin ik een boodschap heb verstopt en die de kijker moet zien op te lossen. Het gaat er niet om er betekenis uit te halen, maar om er betekenis aan te geven.'
- **Ine te Rietstap** (theatermaker): 'Ik stel mij niet op als een notabel die de 'gewone man' vertelt hoe hij moet leven en wat waar of onwaar is, ik leg mensen mijn wereld van waarheden en mysteries vóór, meer niet. Veel recensenten worden daar chagrijnig van.'
- **Saban Öl** (artistiek leider RAST): 'Moet een recensent signaleren of beoordelen? Een recensent hoeft niet overal een antwoord op te geven.'
- **Lino Hellings** (kunstenaar): 'Ik wil kunst maken om plekken te creëren, niet voor plekken die er al zijn. Ik maak audiotours door de Bijlmer waarbij je fictieve personages hoort vertellen door een koptelefoon. Ik heb geen recensies gekregen, maar mijn werk is wel als nieuwsitem behandeld door Het Parool op de pagina Amsterdam.'
- **Kees Roorda** (regisseur en schrijver): 'Theatermaken is vaak heel intuïtief werk. Je toetst of het communiceert. Hana Bobkova geeft in haar kritieken context aan je voorstelling. Dat is een bewustwording van jezelf.'
- **Evren Bülent** (beeldend kunstenaar en vormgever): 'Voor een beeldend kunstenaar maken de inhoud en lengte van het werk niet uit, als je maar gerecenseerd wordt.'
- **Rashid Novaire** (schrijver): 'Je kunt niet de recensent of het publiek van alles de schuld geven. Mijn eindredacteur 'recenseerde' mijn laatste versie als volgt: "als ik dit had moeten recenseren, had ik je afgebrand." Daarmee beschermden ze me voor mezelf.'
- **Jörgen Tjon A Fong** (theatermaker en acteur): 'Een recensent moet zich bewust zijn van zijn of haar eigen referentiekader.'